

ÖZET

Şeyh Muhammed Arapkendî, Bismil'e bağlı Arapkend köyünde yaşamış, Nakřibendi tarikatının Hâliidiye koluna mensup bir mutasavvıftır. Nesep zinciri Hz. Hüseyin (ö.680) vasıtasıyla Hz. Peygamber'e ulaşan Arapkendî, tasavvuf yolunda Şeyh Kemal Hamidî'ye (ö.1948?) intisap etmiş, müşşidinin vefatı üzerine Şeyh Ahmed (ö.1949) Haznevî'nin oğlu Şeyh Masum'a (ö.1958) intisap etmiştir. Şeyh Masum'un kendisine halifelik vermesiyle de hilâfet cübbesi giymiştir. Halife olduktan sonra memleketine dönerek ilim ve irşâd faaliyetleriyle uğraşan Arapkendî, yıllarca talebe yetiştirerek etkisini günümüze kadar devam ettirmiştir.

Bu çalışmamızda Şeyh Muhammed Arapkendî'nin hayatı ve tasavvufi görüşlerini ele almaya çalıştık. Çalışmamızın birinci bölümünde onun hayatı, çocukluğu, gençliği, evliliği, ilim tahsili, kendisinden ders okuduğu hocaları, talebe ve halifelerini inceledik. İkinci bölümde ise tasavvufa dair genel bilgiler vererek, Arapkendî'ye göre müridin taşıması gereken sorumluluklar, sohbet, râbıta, hatm-i hâcegân, zikir-evrâd, nefis, dünya, halvet, nazar-himmet, aşk ve muhabbet gibi tasavvufi görüşlerine değindik.

Anahtar kelimeler: Arapkendî, hayatı, görüşleri, Bismil, Nakřibendilik, tasavvuf.

ABSTRACT

Sheikh Muhammed Arapkendî, who lived in the village of Arapkend in Bismil, was a scholar of the Hâlidîye branch of the Naqshbandi sect. Arapkendi, who reached the Prophet through blood tie of Hz. Hussein, was occupied with Sheikh Kemal Hamidî on the road to mysticism, and after the death of his mentor, he was occupied with Sheikh Masum, son of Seikh Ahmed Haznevi. He wore a caliph's robe by Sheikh Masum's giving him the caliphate. After getting caliphate, Arapkendi turned to his hometown and was occupied with enlightenment and act of showing the true path. He has continued his effect by educate students.

In the first part of the study, his life, childhood, youth, marriage, education life, the mentors who Arapkendi took lessons from and his caliphes are examined. In the second part, some general informations are given about Islâmic mysticism, and some mystic views of Arapkendi such as responsibilities, communication, connection, hatm-i haccegân, zikir-evrâd, desire, the Earth, privacy, evi leye-politeness and love that a follower must have according to Arapkendi.

Keywords: Arapkendî, lived, Bismil, Naqshbandi, mysticism